

Beyond Simple Courseware

หลากหลายเทคนิคในการสร้างสื่อ

จากรุวิส หนูทอง
สำนักสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา

การออกแบบการสอน

เป็นกระบวนการที่เป็นระบบสำหรับการพัฒนาการสอน การออกแบบการสอนไม่ได้เน้นเฉพาะในเรื่องเทคโนโลยี และ สื่อที่ใช้ในการสอน แต่การออกแบบการสอนเกี่ยวข้องกับเบื้องต้นกับสิ่งที่จะดำเนินการไปสู่จุดหมายปลายทางของกระบวนการสอนที่สำคัญ 2 ประการคือ "ผู้สอน" และ "ผู้เรียน"

เมื่อออกแบบรายวิชาหรือหน่วยการเรียนรู้หน่วยหนึ่งๆของการสอน จะต้องตั้งสมมุติฐานว่ามีช่องว่างระหว่าง "สิ่งที่เป็นอยู่" กับ "สิ่งที่ควรจะต้องเป็น"

ส่วนประกอบของกระบวนการออกแบบประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้คือ

การวิเคราะห์(Analysis)

ขั้นตอนการวิเคราะห์เป็นรากฐานสำหรับขั้นตอนการออกแบบการสอน ขั้นตอนอื่นๆในระหว่างขั้นตอนนี้ จะต้องระบุปัญหา, ระบุแหล่งของปัญหา และวินิจฉัยคำตอบที่ทำได้ ขั้นตอนนี้อาจประกอบด้วยเทคนิคการวินิจฉัยเฉพาะ เช่น การวิเคราะห์ความต้องการ, การวิเคราะห์งาน, การวิเคราะห์ภารกิจ ผลลัพธ์ของขั้นตอนนี้ประกอบด้วย เป้าหมาย (goal), และ รายการภารกิจที่จะสอน จะถูกนำไปยังขั้นตอนการออกแบบต่อไป

การออกแบบ (Design)

ขั้นตอนการออกแบบเกี่ยวข้องกับการใช้ผลลัพธ์จากขั้นตอนการวิเคราะห์ เพื่อวางแผนกลยุทธ์สำหรับพัฒนาการสอน ในระหว่างขั้นตอนนี้คุณจะต้องกำหนดโครงสร้างวิธีการให้บรรลุถึงเป้าหมายการสอน และขยายผลสารัตถะการสอน เลือกระบบการนำเสนอ และจัดลำดับขั้นตอนการสอน ผลลัพธ์ของขั้นตอนการออกแบบจะเป็นข้อมูลนำเข้าสำหรับขั้นตอนการพัฒนาต่อไป

การพัฒนา (Development)

ขั้นตอนการพัฒนารวบรวมขึ้นบนบนขั้นตอนการวิเคราะห์และการออกแบบ จุดมุ่งหมายของขั้นตอนนี้คือ สร้างแผนการสอนและสื่อของบทเรียน ในระหว่างขั้นตอนนี้คุณจะต้องพัฒนาการสอน และสื่อทั้งหมดที่ใช้ในการสอน และเอกสารสนับสนุนต่างๆ สิ่งเหล่านี้จะประกอบด้วย ฮาร์ดแวร์ (เช่น เครื่องมือสถานการณ์จำลอง) และ ซอฟต์แวร์ (เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ บทเรียน ออนไลน์)

การดำเนินการให้เป็นผล (Implementation)

ขั้นตอนการดำเนินการให้เป็นผล หมายถึงการนำสิ่งที่แท้จริงของการสอน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบชั้นเรียน หรือห้องทดลอง หรือรูปแบบใช้คอมพิวเตอร์เป็นฐาน ก็ตาม จุดมุ่งหมายของขั้นตอนนี้คือการนำส่งการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขั้นตอนนี้จะต้องให้การส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนในสารปัจจัยต่างๆ, สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนในวัตถุประสงค์ต่างๆ และ เป็นหลักประกันในการถ่ายโอนความรู้ของผู้เรียนจากสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ไปยังการทำงานได้

การประเมินผล (Evaluation)

ขั้นตอนนี้วัดผลประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสอน การประเมินผลเกิดขึ้นตลอดกระบวนการออกแบบการสอนทั้งหมด กล่าว คือ ภายในขั้นตอนต่างๆ และระหว่างขั้นตอนต่างๆ และ ภายหลังการดำเนินการให้เป็นผลแล้ว การประเมินผล อาจจะเป็นการประเมินผลเพื่อพัฒนา (Formative evaluation) หรือการประเมินผลรวม (Summative evaluation)

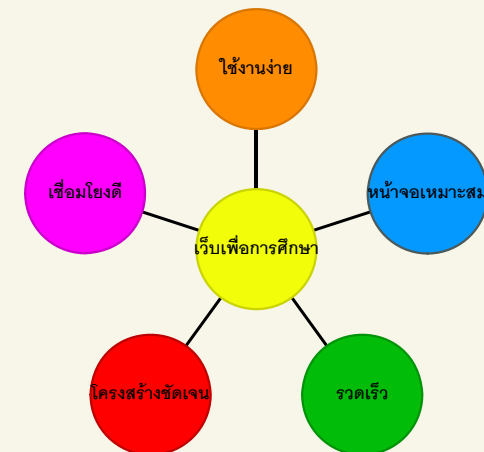
การสร้างบทเรียนที่ดี ควรจะมีส่วนประกอบเพิ่มเติม ด้วยอะไรบ้าง

- ผ่านกระบวนการออกแบบการสอนที่ดี
- มีสื่อการสอนที่มีคุณภาพ (Document, Presentation, Media file) และเหมาะสม (การเลือกใช้สื่อจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ และการสร้างสื่อขึ้นใหม่)
- น่าสนใจ ได้ประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ๆ (มากกว่าการอ่าน หรือ e-reading)

แนวคิดการออกแบบสื่อการสอน

One	Organization
Two	Teaching Technique
Three	Treatment Motivation
Four	Flexible

หลักการออกแบบเว็บเพื่อการศึกษ

DESIGN

การออกแบบสื่อสำหรับยุค cyber

Design > Color Font and Photo

Design > Motion

Design > Interactive

Design > Package & Distribute

องค์ประกอบศิลปะ

หมายถึง การนำส่วนประกอบ (องค์ประกอบ) ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์งานศิลปะและการออกแบบต่าง ๆ มารวมเข้าด้วยกันอย่างพอเหมาะลงตัว และเกิดเป็นผลงานชิ้น ซึ่งเราอาจจะใช้องค์ประกอบทุกชนิดหรือบางชนิดมาใช้ในการทำงานก็ได้ จุดมุ่งหมายเพื่อดึงดูดความสนใจ หรือเพื่อแสดงจุดมุ่งหมาย

องค์ประกอบศิลปะ

41%	20%
25%	14%

จุดสนใจในภาพจากการมอง (Herman F. Brandt)

องค์ประกอบศิลปะ

จุดเด่นของภาพ (dominance) การเน้นส่วนที่สำคัญของภาพให้เป็นจุดเด่นมากกว่าส่วนอื่น ๆ

การใช้สีตามหลักทฤษฎีสี

การใช้สีได้ดัดแปลงหรือดึงเอาคุณสมบัติของสีที่เหมาะสมกับงานศิลปะจากระบบสีของนักวิทยาศาสตร์ต่างๆ มาจัดระบบใหม่เป็นหลักการใช้สีเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาด้านการออกแบบ การใช้สีตามหลักการใช้สี แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นใหญ่ๆ คือ

การใช้สีเพื่อให้แต่ละสีประสานกลมกลืนกัน

การใช้สีเพื่อให้แต่ละสีประสานส่งเสริมซึ่งกัน

การใช้สีกับงานออกมานั้น อยู่ที่นักออกแบบมีจุดมุ่งหมายใด ที่จะสร้างความสนใจ ความเข้าใจต่อผู้ดู เพื่อให้เข้าถึงจุดหมายที่ต้องการ หลักของการใช้สีมีดังนี้

1. การใช้สีวรรณะเดียว

ความหมายของสีวรรณะเดียว คือ กลุ่มสีที่แบ่งออกเป็น 2 วรรณะ

วรรณะร้อน (warm tone) ซึ่งประกอบด้วย สีเหลือง สีส้ม สีแดง สีม่วง สีเหล่านี้ให้อิทธิพล ต่อความรู้สึก ตื่นเต้น ใจกว้าง กระฉับกระเฉง ถือว่าเป็นวรรณะร้อน

วรรณะเย็น (cool tone) ประกอบด้วย สีเหลือง สีเขียว สีน้ำเงิน สีม่วง สีเหล่านี้ดูเย็นตา ให้ความรู้สึก สงบ สดชื่น (สีเหลืองกับสีม่วงอยู่ได้ทั้งสองวรรณะ) การใช้สีแต่ละครั้งควรใช้สีวรรณะเดียวในภาพทั้งหมด เพราะจะทำให้ภาพความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน กลมกลืน มีแรงจูงใจให้คล้อยตามได้มาก

2. การใช้สีต่างวรรณะ

หลักการทั่วไป ใช้อัตราส่วน 80% ต่อ 20% ของวรรณะสี คือ ถ้าใช้สีวรรณะ ร้อน 80% สีวรรณะเย็นก็ 20% เป็นต้น ซึ่งการใช้แบบนี้สร้างจุดสนใจของผู้ดู ไม่ควรใช้อัตราส่วนที่เท่ากันเพราะจะทำให้ไม่มีสีใดเด่น ไม่น่าสนใจ

3. การใช้สีตรงกันข้าม

สีตรงข้ามจะทำให้ความรู้สึกที่ตัดกันรุนแรง สร้างความเด่น และเข้าใจได้มากแต่หากใช้ไม่ถูกหลัก หรือ ไม่เหมาะสม หรือ ใช้จำนวนสีมากเกินไป ก็จะทำให้ความรู้สึกพร่ามัว ปลายตา ชัดแย้ง ควรใช้สีตรงข้าม ในอัตราส่วน 80% ต่อ 20% หรือ หากมีพื้นที่เท่ากันที่จำเป็นต้องใช้ ควรนำสีขาว หรือ สีดำ เข้ามาเสริม เพื่อ ตัดเส้นให้แยกออก จาก กันหรืออีกวิธีหนึ่งคือการลดความสดของสีตรงข้ามให้หม่นลงไป

ตารางการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการอ่านข้อมูลในแต่ละสี

สีตัวอักษรและพื้นหลัง	ประสิทธิภาพในการอ่านข้อมูล
สีตัวอักษร : ดำ สีพื้นหลัง : ขาว	สูงที่สุด : ผู้ใช้ทุกคน สามารถมองเห็นความแตกต่างระหว่างข้อมูลกับพื้นหลังชัดเจน
สีตัวอักษร : น้ำเงินเข้ม สีพื้นหลัง : ขาว	สูง : ผู้ใช้ส่วนใหญ่ สามารถมองเห็นความแตกต่างระหว่างข้อมูลกับพื้นหลังชัดเจน
สีตัวอักษร : ดำ สีพื้นหลัง : เทา	กลาง : ความแตกต่างของข้อมูลกับพื้นหลังและความสามารถในการรับชม ขึ้นอยู่กับผู้ใช้แต่ละคน
สีตัวอักษร : ขาว สีพื้นหลัง : น้ำเงิน	น้อย : ความแตกต่างของข้อมูลกับพื้นหลังมีความแตกต่าง แต่ความเข้มของพื้นหลังจะบดบังความสำคัญของข้อมูลที่นำเสนอ
สีตัวอักษร : เทา สีพื้นหลัง : ขาว	น้อย : ไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างข้อมูลกับพื้นหลัง และความสามารถในการรับชมข้อมูลน้อย
สีตัวอักษร : ขาว สีพื้นหลัง : เทา	น้อย : ไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างข้อมูลกับพื้นหลัง และความสามารถในการรับชมข้อมูลน้อย
สีตัวอักษร : แดง สีพื้นหลัง : น้ำเงิน	น้อยมาก : ไม่สามารถแยกความแตกต่างของสีได้ นอกจากนี้สีทั้งสองจะทำให้ผู้รับชมรู้สึกขัดแย้งกันอย่างรุนแรง
สีตัวอักษร : แดง สีพื้นหลัง : ดำ	น้อยที่สุด : ไม่สามารถแยกความแตกต่างของสีได้ นอกจากนี้สีทั้งสองจะทำให้ผู้รับชมรู้สึกขัดแย้งกันอย่างรุนแรง

เทคนิคการใช้เลือกใช้สีสำหรับการออกแบบ

รูปแบบตัวอักษร แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ

1. ตัวอักษรที่มีขนาดสัมพันธ์กับรูปร่าง หรือตัวอักษรที่มีขนาดไม่คงที่

- ตัวอักษรแต่ละตัวมีพื้นที่ตามแนวอนไม่เท่ากัน ขึ้นกับรูปร่างของตัวอักษรนั้น
- สิ่งพิมพ์ที่ผลิตด้วยคอมพิวเตอร์ส่วนใหญ่จะใช้ตัวอักษรนี้เพื่อให้ดูเหมาะสมและอ่านง่าย

2. ตัวอักษรที่มีขนาดคงที่

- มีพื้นที่ตามแนวอนเท่ากันหมด เป็นรูปแบบที่เรียบง่าย คล้ายตัวพิมพ์ดีด

ความสะดวกในการอ่าน (Legibility)

- หลีกเลี่ยงการใช้คำที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด เพราะจะทำให้อ่านยาก และลดความสะดวกสบาย
- การใช้ตัวพิมพ์เล็กทั้งหมดในประโยค จะสร้างความรู้สึกไม่เป็นทางการ และแสดงถึงความไม่สมบูรณ์ของเนื้อหา
- ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่สำหรับตัวอักษรแรกของแต่ละคำในประโยค ควรใช้อย่างจำกัด เพราะเป็นการ ครอบงำรูปแบบโดยรวมของคำ ส่งผลให้อ่านยากยิ่งขึ้น

การใช้สีกับตัวอักษร

- กำหนดสีหลักสำหรับเว็บ
- ใช้สีของตัวอักษรอย่างมีความหมายสม่ำเสมอ
- ใช้สีที่แตกต่างกันในแต่ละส่วนของข้อมูล
- กำหนดสีของ link ให้เหมาะสม

คำแนะนำในการใช้ตัวอักษรในเว็บเพจ

- ไม่ควรใช้ตัวอักษรที่หายากหรือไม่ได้มาพร้อมกับโปรแกรมต่างๆ

Motion

Video File

Flv Mpg Wma

Video Server

SWU Streaming Server, You Tube, Vimeo, My Space

Software Convert

Media Encoder ProCoder OJOsoft FLV, HandBrake, etc